

Yttrande över remiss från Älvkarleby kommun gällande fiskestrategi Älvkarleby kommun

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ser positivt på att kommunen tar fram en fiskestrategi och håller i huvudsak med om beskrivning av situationen för fisk och fisket. SLU saknar däremot att vattenbruket i kommunen sätts i en större kontext där fler aktörer nämns liksom en analys av dess betydelse för fisket.

Generella synpunkter

Det är oklart i bakgrunden vad som avses med vild lax och öring. Menas fiskar födda i det vilda kanske termen vildfödd är bättre eftersom det inte finns någon egen vild stam av lax eller öring i Dalälven.

Beskrivningen av vattenbruket är otillräcklig. Enbart positiva effekter av vattenbruket tas upp fastän det finns flera belägg för negativa effekter av vattenbruk. Det framgår heller inte om kommunen anser vattenbruket bör utvecklas i kommunen eller om det idag förekommer regelrätt vattenbruk, dvs odling för human- eller djurkonsumtion. När det gäller kompensationsutsättningarna saknas en helhetsbild och även historisk kontext. Eftersom förutsättning för naturlig lek är extremt begränsad och har så varit sedan kraftverken anlades i början av 1900-talet så hade det inte funnits någon lax eller öring kvar i Dalälven alls utan kompensationsodlingen. Se tex Florin, Olsson och Östergren 2024 och referenser däri.

Det saknas även en sammantagen analys av hur fiskets förutsättningar påverkas av omvärldsfaktorer och vilka av dessa som kommunen kan påverka.

Bland prioriterade aktiviteter saknas något som har koppling till den snart förestående nationella omprövningen av vattenkraften som bör ha stort inflytande på möjligheterna för fiske i kommunen. Inte heller länsstyrelserna nämns som även de har mycket inflytande på förutsättningar för fisket i kommunen.

Specifika synpunkter

Bakgrund

s. 6: Sifforna på fågelpredationen är väldigt specifika utan angivande av källa. I Säterberg et al 2023 visas att fågelpredationen skiljer sig mycket mellan år. Föreslår att antingen vara specifika och hänvisa till publikationer eller vara ännu mer generella och avrunda mer.

s. 7: ”Det finns nationellt olika regelverk som reglerar havsmiljön”. Oklar syftning. Regelverken reglerar väl aktiviteter och bedömningar av havsmiljön och inte havsmiljön självt?

s.7. Bilden. Bra bild men alla begrepp i bilden förklaras inte i texten och gör den därför svårare att förstå.

S, 8 ”Arbetet baseras på vattenförvaltningsförordningen och 5 kap. miljöbalken och är det svenska genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten”. Oklart vilket arbete som avses i denna mening.

Yrkesfisket

s. 9 ”Fiskemöjligheterna har minskat drastiskt de senaste åren”. Hur då? Finns det data/exempel?

Fisketurismen

s.11. ”Våra goda förutsättningar för fritidsfiske...” Oklart vad denna slutsats bygger på då kapitlet innan beskriver problemen och de studier som görs för att ta fram mer kunskap. Menas att eftersom det tidigare varit bra förutsättningar och att det rent allmänt i Sveriges finns goda möjligheter till fritidsfiske?

Vattenbruk

s, 12. Mening 2 ”Fiskeriförsöksstationen i Älvkarleby...” känns felplacerad i stycket och borde komma längre ned där kompensationsutsättningar nämns.

s. 12 ”Vattenkraftens villkor i nedre Dalälven ska, efter att regeringen satt arbetet på paus i två år, enligt plan omprövas med start i februari 2026”. Pausen har troligen flyttats fram till sommaren 2026 men det bör kollas upp.

s.12 ” Vattenfall bedömer att det skulle ta ett antal år från beslut att färdigställa fria vandringsvägar förbi kraftverken”. Om inte Vattenfall själva står bakom detta uttalande bör det bytas ut mot en mer generell uttalande att det tar i regel flera år från att handlingar lämnats in till domstolen till dess en färdig vattenväg finns.

s.12 Sista meningen. Kan läggas till hur lång tid det tog i Testeboån ifrån stödutsättningarna började tills dess det fanns ett livskraftigt bestånd av lax (mer än 20 år).

s. 13 ”Fiskeristationen i Älvkarleby har odlat 100 procent av havsöringen och runt 30 procent av laxen i Dalälven”. Detta är sant men behöver kompletteras med information om de övriga utsättningarna för att ge en korrekt bild av situationen.

Prioriterade aktiviteter

s.13 ”Kontinuerligt ha avstämningar med Vattenfall, Fortum och SLU angående fiskodling och miljöprovningar”. Om strategin ska vara långsiktig bör utpekade institutioner bytas ut mot kraftbolag och andra som bedriver vattenverksamhet eller fiskodling.

Referenser

Florin, Ann-Britt, Jens Olsson, and Johan Östergren. "Förväntade ekologiska konsekvenser av att SLU: s kompensationsodling av lax och öring i Älvkarleby läggs ned." *Aqua notes* 2024: 20 (2024).

Säterberg, Torbjörn, et al. "Species-and origin-specific susceptibility to bird predation among juvenile salmonids." *Ecosphere* 14.12 (2023): e4724.

<https://www.slu.se/ew-nyheter/2025/2/nedlaggningen-av-fiskeriforsoksstationen/>

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Noël Holmgren efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av avdelningschef Ann-Britt Florin vid institutionen för akvatiska resurser.

Noél Holmgren

Linda Ferngren